

3 Jak Francouzi počítají

Počítání je ve francouzštině snadné, od 17 výše vždy stačí jen k desítkce spojovníkem připojit jednotku — dix-sept (17), vingt-trois (23), cinquante-huit (58). Od 70 do 99 ale desítkovou logiku ztrácí a vrací se k prastarému dvacítkovému systému, který kdysi používala téměř celá Evropa, Amerika a západní Asie. Proč dvacet? Protože to je počet našich prstů na rukou a nohou. Jeho zbytky najdeme v několika evropských jazycích, hlavně v keltských. A právě z galštiny (ale možná také z dánštiny) se pravděpodobně dostalo do francouzštiny. Od konce středověku vítězí ve francouzštině systém desítkový, ale 70, 80 a 90 zůstaly „archaické“ dodnes, i když jejich desítkové obdoby (70 — septante, 90 — nonante) existují a používají se v sousedních zemích.

Pozor!

Číslovky s jedničkou od 21 do 71 se netvoří s pomlčkou, ale se spojku **et**.

vingt **et** un

cinquante **et** un

soixante **et** onze

Kolikátého je?

Datum se vždy uvádí s určitým členem a za číslovkou není tečka. Je to proto, že Francouzi vyjadřují datum číslovkami základními. Výjimkou je pouze 1. den v měsíci, kde za číslovkou píšeme „er“ v horním indexu: **le 1er mai**. Jména měsíců se píšou vždy s malým písmenem. Letopočty vyjadřujeme jako v češtině: **dix-neuf cent trois** nebo **mille neuf cent trois**.

Asi deset..., tak dvacítko

Když chtějí říct Francouzi týden, mohou k tomu místo slůvka **semaine** (týden), použít číslovku 8: přijel jsem před týdnem. — **Je suis arrivé il y a huit jours**. Místo čtrnácti dnů říkají dnů 15. Mohou také použít slova **huitaine/quinzaine**. Koncovka **-aine** vyjadřuje celek o x kusech nebo přibližný počet. Používá se u desítek do 10 do 60 (u složených desítek by bylo její tvoření dost obtížné), u 100 a kromě 8 a 15 ještě u číslovky 12 — **une douzaine** (tucet).

Slovníček důležitých pojmů 07

0 – zéro	zéro
1 – un	ẽ
2 – deux	dœ
3 – trois	trua
4 – quatre	katr ^e
5 – cinq	sẽk ^e
6 – six	sis
7 – sept	set ^e
8 – huit	wit ^e
9 – neuf	nœf
10 – dix	dis
11 – onze	õz ^e
12 – douze	dúz ^e
13 – treize	tréz ^e
14 – quatorze	katorz ^e
15 – quinze	kẽz ^e
16 – seize	séz ^e
17 – dix-sept	diset ^e
18 – dix-huit	dizwit ^e
19 – dix-neuf	diznœf
20 – vingt	vẽ
30 – trente	trãt ^e
40 – quarante	karãt ^e
50 – cinquante	sẽkãt ^e
60 – soixante	suasãt ^e
70 – soixante-dix	suasãt ^e dis
72 – soixante-douze	suasãt ^e dúze
80 – quatre-vingts	katr vẽ
81 – quatre-vingt-un	katr vẽ ẽ
90 – quatre-vingt-dix	katr vẽ dis
97 – quatre-vingt-dix-sept	katr vẽ diset ^e
100 – cent	sã
1000 – mille	mil

Trocha gramatiky

Předložky v odpovědi na otázku „kdy?“

Před datem uvádíme vždy jen určitý člen: le 3 avril.

À se užívá před hodinou: à trois heures.

En pro roky, měsíce a roční období (mimo jara):
en 2016, en septembre, en hiver.

Au pro století a jaro: au XXème siècle, au printemps.

Pro ty nejlepší!

Najděte v tabulce jména 12 měsíců. Jsou podobné jako například v angličtině nebo ve slovenštině.

S	N	O	V	E	M	B	R	E	O
E	A	N	P	L	V	Y	N	F	W
P	H	O	C	T	O	B	R	E	C
T	K	A	V	R	I	L	I	V	A
E	Q	O	U	A	S	M	A	R	S
M	J	U	I	N	H	A	U	I	L
B	A	T	J	U	I	L	L	E	T
R	M	T	P	Q	D	M	C	R	E
E	A	J	A	N	V	I	E	R	L
A	I	D	E	C	E	M	B	R	E

Pojďte si hrát!

Přiřadte k sobě stejné časové údaje:

- 1) midi
- 2) treize heures trente cinq
- 3) neuf heures et demie
- 4) sept heures et quart
- 5) dix-neuf heures vingt

- a) 7:15
- b) 19:20
- c) 12:00
- d) 13:35
- e) 9:30

Dny v týdnu

Lundi
Mardi
Mercredi
Jeudi
Vendredi
Samedi
Dimanche

Kolik je hodin?

Francouzi počítají hodiny do půl a od půl. Je to jednoduché. Je sedm hodin deset (*Il est 7h 10.*), je za deset osm hodin (*Il est 8h moins 10.*). Stejně je to se čtvrtinami: *10h et quart, 10h et demie, 11h moins le quart.*

Procvičte si výslovnost

[°]

Koncová **e** i veškerá **e**, po kterých nejsou dvě a více souhlásek, se nikdy nečtou. Říká se jim němá e. Můžete si jich všimnout ve všech desítkách, ale i na konci jiných číslovek a mnoha dalších slov.

Procvičte si je: v následujících slovech dávejte pozor na to, abyste vyslovili jen souhlásky, které stojí před nimi. 🗣️ 08

quatre douze quelle heure octobre le France date

Stejně se nevyslovují ani koncovky sloves -e, -es, -ent: 🗣️ 09

nous sommes vous êtes je parle tu regardes ils disent on écoute

Nejužitečnější výrazy

🗣️ 10

Quel jour sommes-nous ?

Nous sommes le mardi 23 juin.

Quelle heure est-il ?

Il est 20h 05.

Il a une cinquantaine d'années.

On se voit dans quinze jours.

Kel žúr som° nu?

Nu som° l° mardi v° trua žuč.

KelČer° etil?

Il e větČer° sěk°.

Ila yn° sěkäten° dané.

õ s° vua dā kěž° žúr.

Kolikátego je dnes ?

Je úterý 23. června.

Kolik je hodin ?

Je dvacet hodin a pět minut.

Je mu okolo padesáti.

Uvidíme se za čtrnáct dní.